

velkoměšťák maloměšťáka. A důsledky začínají se dostavovat již také, a to i tam, kde by jich člověk před nedávnem nebyl hledal: baráčnictví citu a vkusu, malodušnost majorisování a uniformování („držet k sobě ve všem“, zní parola), protekcionářství, které se neptá po hodnotě ducha a díla, nýbrž po barvě strany a příslušnosti ke stolu, kasárnický duch, který kryje vzájemně chyby a nedostatky.

A to všecko na konci doby, která se přiznávala k individualismu a měla mezi svými světci na prvním místě Ibsena, po němž ráda opakovala: „Nejsilnější jest muž, který stojí zcela sám.“

A odpococ? Není jí než v mládí — v mládí ne podle kalendáře, ale v mládí intelektu a citu, vkusu a taktu. Opravdové mládí jest čestné, hrdé, velkodušné. A jemu zhnusí se, musí se zhnusit dříve nebo později malodušnost a zbabělost, surovost a ubohost dnešních našich poměrů literárních. Z něho vyjde dříve nebo později obroda.

Ještě o K. Sezimovi, rytíři stejně výřečném jako prolhaném, čili čest a jazyk v obráceném k sobě poměru

*Je pravda, čest zůstala na bojišti
a mrtva je a těžce zdupána —
než jazyk, bohudík, je neporušen
a mnoho nahat dá se do rána.*

Ze staré kroniky

Před čtrnácti dny usvědčil jsem v tomto listě velmi stručně a lapidárně p. Sezimu otištěním vlastního jeho listu ze lži a klamání veřejnosti. [Viz zde na str. 235.]

Byli naivní lidé, kteří se domnívali, že je tím p. S. zabit a že se skryje do brlohu jezevčího. Ale mylili se: tak vedl by si snad v této situaci nějaký ubohý plebejec — ale mladý český literát a aristokrat, který píše jen pro „Svůj Nejsvrchovanější plezír“? Vari, bídná havěti! Ten má jinou etiku: usvědčili-li tě ze lži, napiš honem *deset nových* — zamotej věc tak, že se v ní čert nevyzná, vyspílej odpůrci, naplij na jeho literární práci a nadmi se nakonec do nejnabubřelejší divadelní pózy — a vyhráls.

Tvůj stůl ti tleská, předseda tiskne ti ruce — co chceš víc?

A tak leží přede mnou dlouhatánské pensum Sezimovo — pensum na postoupenou do nejvyšší třídy hrubosti — pensum Sezimy rytíře *Požehnaného jazyka*: tužil jsem, že nebude kratší, neboť čest a jazyk bývají odjakživa u rytířů v obráceném poměru.

Napsal jsem v předminulém „Slově“, že s p. S. nebudu polemizovat, a chci dodržeti své slovo: budu psátí jen o p. Sezimovi — jen několik gloss, jimiž chci demonstrovat mravní a rozumovou bídu, do níž dovede upadnout A. D. 1904 popolkářený literární zuřivec.

Píšu spíše *dokumenti doby* — žalostné literární bídy dneška — než polemiku.

Přejdu mlčením úvod polemiky p. S., veledílo podezřívavé nízkosti a klamání veřejnosti: jest rozstřípen žalostně v „Case“ z 19. a 20. t. m. Lži p. Sezimovy byly

tu vyvráceny se strany nekompetentnější: redakcí „Času“ a redakcí „Volných směrů“, k nimž se ubohý zuřivec dotíral na nečisté námluvy. Tam leží také čest p. Sezima zdrchána tak žalostně, že by se asi p. S-ovi špatně vycházelo nějaký čas na ulici a mezi lidmi, kdyby neměl právě čelo, o němž se říká, že jest lepší dvora poplužního.

Tedy k „jádru“ (lucus a non lucendo).

Na vlastní svůj dopis, který jsem otiskl, nemá ovšem p. S. slova *věcné* odpovědi. Ale mluvit se musí — a mnoho mluvit: šest sloupců alespoň, aby se naházal lidem písek do očí. A co by řekli přátelé z „Kruhu“, kdyby mlčel? Ten despekt, bozil A tak p. S. mluví — ne: tlachá — tlachá věci, které se smějí beztrestně tlachat jen o tučný čtvrtek.

Jest to situace, jaká bývá v cirku: Padla rána, bolestná a potupná rána — ale clown k velkému překvapení P. T. obecně tváří se, jako by to byla hubička a pokračuje ve svých pirouetech. Jest nalíčen a zarděl-li se i, nikdo toho nevidí. A jeho femeslo je právě v tom: nedat nic znát na sobě.

Clown je clown a Sezima je Sezima.

Tak snaží se náš literární clown namluvit v „Rad. listech“, že list, který mně psal a který jsem otiskl, — list mimo každou pochybu prosebný až do úpěnlivosti, v němž se styděl za své vyděračství a omlouval z něho, svaluje vinu na své přátele z „Kruhu“ — že list ten byl vlastně — slyšte! — ó zazať důvtipe sezimovský!! — listem *kárným*, který mně měl připomenout moji *povinnost* — ano, povinnost! — Jest to alespoň proložené vyčištěno v RL a jsou za tím tři tečky, tři psychologické, hlubokomyšlné tečky.

Ano, připomenout povinnost! Neboť p. S. jest již tak psychicky organisován, že chce-li připomenout lidem povinnost, kleká před nimi skoro na zem — — —

Bravo, clowne: dobře hráno! A maska sedí na tváři, a rdíš-li se, nikdo nevidí.

Bravo, clowne: ale pak také účty, které vám posílá krejčí nebo knihař, jsou vlastně milostnou korespondencí a feuilletony v „Rad. listech“ projevy *zdvořilosti*. Pak den je noc a noc je den — pak žijeme v masopustě na šibfinkách a já jsem poslední, kdo pokazí žert.

Jenže clown také někdy v horlivosti přestřelí a stává se — jak bych to řekl? — absurdním i v clownské logice.

Tak jest ku př. dojemně čist, jak p. S. znova a znova upozorňuje na moji *necht k brožuře a moji aversi k podepsání* a znova je dokládá. Proč to dělá? Obyčejný člověk mohl by si myslit, že pracuje pro mne a žene vodu na můj mlýn. Ale ne, clownská logika je právě nevyzpytná. Pan Sezima chce tím zdůvodnit thesi svoji, že jsem mu 17. června *vnutil* přímo, když již „přešel na jiná themata“, — div ne proti jeho vůli — svůj podpis na brožuru.

Vypadá to sice všecko zpropadeně absurdně — ale „přátelům“ z „Kruhu“ jest to patrně jedno a redakci RL také. Jde jen o to, počmárat šest stránek — čím, to je již à peu près vedlejší.

A rozumí se, pokračuje clown, že klausule „souhlasu do 30%“ jest pouhá „fraška“ a „šprým“ — jako byl můj list „šprým“, jako hraju vůbec šprýmy a frašky, jako jsme se na ně dali již v „Kruhu“! Ano, šprým! Kdo se tu směje? Opakují již po osmé: „fraška“, „šprým“ — mám tedy konečně nárok, aby se mně uvěřilo. — — —

Pěknou ukázkou vyšší charakterní komiky (p. S. pracuje v tomto genu) je zase dovolávání se jakýchsi svědků — ááno, *svědků* — jsou také náležitě k v ůli důrazu proloženi¹ — kteří mají cosi dosvědčit — co je p. Sezima již 3 měsíce učí. Bravo! Občas takový rozšafný „argument“ dělá dobře — a působí zvláště na galerii potivců úspěšně. Jenže zapomněl náš charakterní komik dodat, že těmi svědky jsou jen — — pp. Kamper, Jelfnek a snad Dyk (účastníci pověstné schůzky naší, o níž bylo již tolik vykládáno) — tedy buď *obžalovaní* (vinil jsem je a viním z různých nepěkností), nebo *žalobci!* Pan Sezima je právník a ví snad, že nikdo nemůže být současně žalovaným a svědkem — nebo žalobcem a svědkem! Nu, charakterní komik! Jen když byl efekt pro galerii. — —

Ale jsou věci v pensu p. Sezimově, na něž nestačil ani clown, ani komik: ty dovedl zmocí, žel, jen literát — pospolkařený zuřivec a straník, kterému není žádná nízkost dost nízká — mladý český literát A. D. 1904 a člen „Kruhu“ — vztekem nepřítelny ubožák. Jsou to nejtuchnější sousta z jeho pensa — a zde začíná dokumentárnost, žalostná dokumentárnost.

Pan Sezima mluví u mně „o příznacích jisté pathologičnosti“, o „pitvorné posunčinně“ a jiných líbeznostech. Candide, že ano? A tak mluví človíček, který o sloupec dále napíše, že cosi podnikl „pro Svůj Nejsvrchovanější plezír“ — floskule, z níž, kdybych chtěl mluvit jazykem p. S., ěpí psychosa na sto honů.

A aby o smutné mravní jeho úrovni nebylo pochyby, vytáhne také starou literární kampaň z r. 1900 a zahraje si ex post na mého protektora, který „v naivním entusiasmu nedostí informovaného nadšence“ (jak zní starožitné cliché) a ze soucitu se mne zastal. Takovými ubohými zbraněmi, odloženými dnes již posledním žurnalistou v Zlámané Lhotě, který halapartničí Bílým nebo Modrým na radnici, ohání se český literát, *mladý český literát*, člen „Kruhu“ A. D. 1904 v Praze! Co by řekla veřejnost, kdybych uveřejnil list Sezimův, nedlouho po oněch bojích mně zaslany, kde píše dnešní můj naetiurhač m. j., že mu „*bylo cti státi v těchto bojích po mém boku*“? Dnes mluví o tehdejších útocích jako o „silně povážlivých obžalobách a obviněních“ a mám listy, kde soudí *právě opačně!* Dá se myslet žalostnější úpadek charakterový?

Rozumí se, že takový člověk neušetří ani *literárního díla svého odpůrce* a kope a spílá tam, kde všera ještě smekal. Dnes mluví o mých pracích jako o „*dýchavičných exhortách*“ a věra — 6. května 1904 — tiskl ještě v kronice „*Literárních listů*“ noticku, kde na předním místě z novinek prózových „*zaznamenává předem s radostí pověst*, že vydavatelstvo „*Volných směrů*“ chystá se uspořádat *výbor essayí F. X. Šaldy!*“

Zde má p. Sezima příklad člověka, který se v „pitvorné posunčinně“ poličkuje sám tak žalostně. Trapné divadlo. Et passons . . .

Jen ještě poznámku. Pan Sezima chvástá se ve své, nevím zda drzostí, či zaslepeností, čímsi, zač by se měl stydět. On prý „*přinutil*“ p. Kvapila, aby uveřejnil listy, které jsem mu psal, on prý „*vypověděl mně všechn styk*“.

1 - Že nedisponuje sazárna RL tak velikými typy jako Wiesnerova, zůstané již nedokvilným žalem stoupence „čistého nerozumu“ a méně čisté dialektiky K. Sezimy!

Vpravdě je historie ta docela jiná. Vpravdě věšel se mně na šosy p. Sezima *ještě tehdy, kdy již jsem vystoupil proti „Kruhu“*, a v 7. čísle „*Volných směrů*“ prohlásil, že „*nesouhlasím ve všem se stylisací a argumentací brožury*“. Ačkoliv zcela zřetelně ohlašoval jsem zde již „*kritiku i brožury i věci správy divadelní*“, držel se, p. Sezima úpěnlivě mých kolen *ještě v „Rad. listech“ z 25. června* a hrozil mým budoucím článkem jako strašnou metlou „*Slovu*“ a „*Macarátu*“.

Teprve když jsem odejel 25. 6. na tři měsíce z Čech (den před mým odjezdem byl p. Sezima ještě u mne, ubezpečit se tím), dostal p. Sezima ukrutnou kuráž. Věděl, že nejsem zrovna člověkem notářské opatrnosti a chytrosti a že nevzal jsem s sebou asi osudný jeho list, kterým jsem jej mohl v Praze kdykoli zničit, — věděl i, že obrana bude mně na venkově velmi ztížena — *a teprve nyní, 28. června, odhodlal se „jednat“*: napsal p. Kvapilovi dopis, kde ho prý vyzval k uveřejnění listů mých i p. Karáskových.

A stejně podloudně a lstivě vedl si náš clownek i nadále. Nedostal jsem od něho ani slovíčko o tom, co kutí nebo co „*odhalil*“¹, — a rozumí se ani slovíčka, kterým by „*vypovídal styk i nejstudenější*“. O celé perfidnosti a nízkosti jeho dovedl jsem se skoro náhodou a pozdě z časopisů. Byl-li kdo z nás, kdo vypověděl všechn styk, — studený, studenější a nejstudenější — vyjma velmi teplý styk trestající ruky —, byl jsem to já, který jakmile jsem zvěděl o perfidnosti a ubožáctví p. Sezimově, přibil jsem je nejprve na pranýř v „*Přehledě*“ č. 37 [viz zde na str. 223] a později objasnil a ocenil po zásluze i typickou klepařskou metodu „*propuštěné služby*“ v „*Čase*“ [viz zde na str. 232].

Taková jest tedy historie cirkusového reka a jeho noblesy. A aby o cirkusovosti její nebylo již prázdné pochyby, apostrofuje mne p. Sezima na konci svého hladového říkání dokonce — po francouzsku „*Monsieur*“ a po italsku „*Signore*“ — což jsou tak asi jediná dvě slova, která zná z obojího jazyka náš nadčlověk v hrubostech.

Ano, bezesporně: teď vidíte, že mluví grand — skutečný lepenkový grand z cirkusu —, který to již ve všech rytířských jazycích a cvicích přivedl právě — před první lekcí.

22. 10. 1904

1 - Že nebylo co „*odhalovat*“, poněvadž jsem je o všem zpravil, věděli ovšem nejlépe i p. Sezima i pp. Kamper et Cie. Jim řekl jsem, i na pověstné schůzce, že *řekl jsem se jich* v listě k p. Kvapilovi — a to právem, poněvadž zachovali se ke mně při podpisování akce neloyálně a nekorektně. Jediným odhalením, které asi v ušlechtilé rodině, virtuosně již sehané, způsobilo přece jakýsi rozlad — třeba se neprojevil na venek —, bylo uveřejnění listu p. Sezimova mnou. Chtl jsem původně veřejně vyzvat výbor „*Kruhu*“, aby zaujal k tomuto listu stanovisko a vyvrátil nepřekně věci, z nichž jej zde vinil p. Sezima, — buď p. Sezimu dementoval nebo mně dal satisfakci — ale rozmyslil jsem si to. Nemám totiž již žádných ilusí o výboru „*Kruhu*“ a vím, že by odpověděl vytáčkami nebo hrubostmi. Apelovat na lidi, kteří dovedou spolknout tak „*těžký knedlík*“ mlčky a necítí sami povinnost vše čestně vyložit, je prostě marné.